



T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 01.07.2026
Sayı : 1931

10/4350

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye'de sağlık hizmetlerine erişimde iller arasında ortaya çıkan farklılıkların; özellikle Şanlıurfa başta olmak üzere Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde bin kişi başına düşen hekim sayısı ile yüz bin kişi başına düşen hastane yatağı sayısının nüfus artışı ve sağlık hizmeti ihtiyacını karşılayıp karşılamadığının, sağlık yatırımlarının, sağlık insan gücü planlamasının, bölgesel kaynak dağılımının ve sağlıkta fırsat eşitliğinin bütün yönleriyle araştırılarak alınması gereken yasal, idari ve mali tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İktüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca işleme alınarak; Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. **30.06.2026**

Av. Mahmut TANAL
CHP Şanlıurfa Milletvekili



GEREKÇE

Sağlık hakkı, Anayasa'nın 56'ncı maddesiyle güvence altına alınmış temel haklardan biridir. Devlet, herkesin hayatını beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak, sağlık kuruluşlarını planlamak ve sağlık hizmetlerinden ülkenin her köşesinde eşit biçimde yararlanılmasını temin etmekle yükümlüdür. Bu yükümlülük, yalnızca hastane yapmakla değil; hekim, sağlık personeli ve sağlık altyapısını nüfusun ihtiyaçlarına göre dengeli şekilde planlamakla da yerine getirilebilir.

Türkiye'de iller bazında sağlık göstergeleri incelendiğinde sağlık insan gücü ile sağlık altyapısının ülke genelinde dengeli dağılmadığı görülmektedir. Özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan birçok il, bin kişi başına düşen hekim sayısı ile yüz bin kişi başına düşen hastane yatağı bakımından ülkenin en düşük grubunda yer almaktadır. Buna karşılık bazı illerde aynı göstergelerin Türkiye ortalamasının oldukça üzerinde olduğu görülmektedir. Aynı kamu sağlık sistemi içerisinde bu ölçüde farklılıkların bulunması, sağlık hizmetlerinin planlanması ve kamu kaynaklarının dağılımı bakımından değerlendirilmesi gereken yapısal bir sorundur.

Şanlıurfa, bu eşitsizliğin en belirgin yaşandığı illerden biridir. Resmî verilere göre ilde bin kişi başına düşen toplam hekim sayısı 2020, 2021, 2022, 2023 ve 2024 yıllarının tamamında 1 olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde ilin nüfusu artmaya devam etmesine rağmen hekim yoğunluğunda kayda değer bir artış sağlanamamıştır.

Benzer şekilde yüz bin kişi başına düşen toplam hastane yatağı sayısı 2020 yılında 193, 2021 yılında 197, 2022 yılında 195, 2023 yılında 193 ve 2024 yılında yeniden 193 olarak gerçekleşmiştir. Artan nüfus ve sağlık hizmeti talebine rağmen hastane yatak kapasitesinde anlamlı bir gelişme sağlanamaması, mevcut yatırımların ihtiyacı karşılayıp karşılamadığı sorusunu gündeme getirmektedir.

Şanlıurfa, Türkiye'nin en genç nüfusuna ve en yüksek doğurganlık hızına sahip illerinden biri olmasına rağmen sağlık insan gücü ve hastane kapasitesinin aynı oranda artırılmamış olması, sağlık hizmetleri üzerindeki yükü daha da ağırlaştırmaktadır. Hekim başına düşen hasta sayısının artması; muayene sürelerinin kısalmasına, randevu bekleme sürelerinin uzamasına, sağlık çalışanlarının iş yükünün ağırlaşmasına ve sağlık hizmetinin niteliğinin olumsuz etkilenmesine neden olabilmektedir. Hastane yatağı kapasitesinin yetersiz kalması ise özellikle acil servisler, yoğun bakımlar, servis yatışları ve planlı tedavi süreçleri üzerinde ilave baskı oluşturmaktadır.

Bölgesel eşitsizlik yalnızca sağlık hizmetine erişimi değil; erken tanı ve tedavi imkânlarını, anne ve çocuk sağlığını, kronik hastalıkların takibini, koruyucu sağlık hizmetlerini, yaşlı ve engelli bireylerin sağlık hizmetlerine erişimini, kırsal bölgelerde yaşayan vatandaşların sağlık haklarından etkin biçimde yararlanmasını da doğrudan etkilemektedir. Sağlık altyapısındaki yetersizlikler nedeniyle başka illere sevk edilen veya tedavi olmak amacıyla şehir değiştirmek zorunda kalan vatandaşların karşılaştığı ekonomik ve sosyal yük de ayrıca değerlendirilmelidir.

Bu çerçevede yalnızca mevcut göstergelerin tespit edilmesi yeterli değildir. Şanlıurfa'nın ve benzer durumda bulunan Doğu ve Güneydoğu Anadolu illerinin Türkiye ortalamasına ulaşabilmesi için ilave kaç pratisyen hekime, kaç uzman hekime, kaç aile hekimi, kaç hemşire ve diğer sağlık personeline ihtiyaç bulunduğu; mevcut hastane, yoğun bakım ve yatak kapasitesinin hangi ölçüde yetersiz kaldığı; devam eden ve planlanan sağlık yatırımlarının bu

ihtiyacı karşılamaya yeterli olup olmadığı; mevcut yatırım ve personel politikalarının sürdürülmesi hâlinde bu illerin Türkiye ortalamasına ulaşmasının kaç yıl süreceği ve Sağlık Bakanlığının bu eşitsizliği gidermeye yönelik özel bir bölgesel planlamasının bulunup bulunmadığı ortaya konulmalıdır.

Araştırma Komisyonu tarafından Türkiye genelinde hekim ve hastane yatağı dağılımının iller bazında mevcut durumu; Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde sağlık insan gücü ve sağlık altyapısının neden ülke ortalamasının gerisinde kaldığı; nüfus artışı ile sağlık yatırımları arasındaki ilişkinin yeterliliği; sağlık çalışanlarının iş yükü ve çalışma koşulları; vatandaşların randevu, tanı ve tedaviye erişim süreleri; bölgesel sağlık eşitsizliklerinin nedenleri ile bu eşitsizlikleri gidermek amacıyla alınması gereken yasal, idari, mali ve yapısal tedbirler bütün yönleriyle incelenmelidir.

Sağlık hizmeti, vatandaşın yaşadığı ile göre değişen bir ayrıcalık değil, Anayasa'nın güvence altına aldığı eşit ve erişilebilir bir kamu hizmetidir. Bu nedenle Şanlıurfa başta olmak üzere Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde sağlık insan gücü ve hastane altyapısında ortaya çıkan bölgesel farklılıkların nedenlerinin, kamu yatırımlarının yeterliliğinin, sağlık hizmetleri üzerindeki nüfus yükünün ve sağlıkta fırsat eşitliğinin bütün yönleriyle araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulması zorunlu hale gelmiştir.



1931 Sayılı meclis Aray

MİLLETVEKİLİ ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
İbrahim ARSLAN	Eskişehir	<i>[Signature]</i>
Ali Foul KASAP	Kütahya	<i>[Signature]</i>
Serkan SARI	Balıkesir	<i>[Signature]</i>
Ublir POUT	İzmir	<i>[Signature]</i>
Ayhan BAKUR	Adana	<i>[Signature]</i>
A. Sibel Yarıkmereçli	İstanbul	<i>[Signature]</i>
Seyit Torun	Ordu	<i>[Signature]</i>
Cemal EYANMURAT	İstanbul	<i>[Signature]</i>
TAHER DİĞER	MERSİN	<i>[Signature]</i>
Ali Öztürk	K. mers.	<i>[Signature]</i>
Seyit Taneli	Diğer M.	<i>[Signature]</i>
Tüker Aşer	Bolu	<i>[Signature]</i>
Emin Karakor	Aydın	<i>[Signature]</i>
Merih Meric	Gaziantep	<i>[Signature]</i>
Utku Gökçüler	Edirne	<i>[Signature]</i>
İLKAS KARASU	Sivas M.	<i>[Signature]</i>
Cozum ÖZCAN	Muğla M.	<i>[Signature]</i>
Ayça Taşkent	Sakarya M.	<i>[Signature]</i>
Sölemes Bilal	Aydın M.	<i>[Signature]</i>
Emel Özale	İzmir M.	<i>[Signature]</i>
Murat BAKAN	İzmir M.	<i>[Signature]</i>

